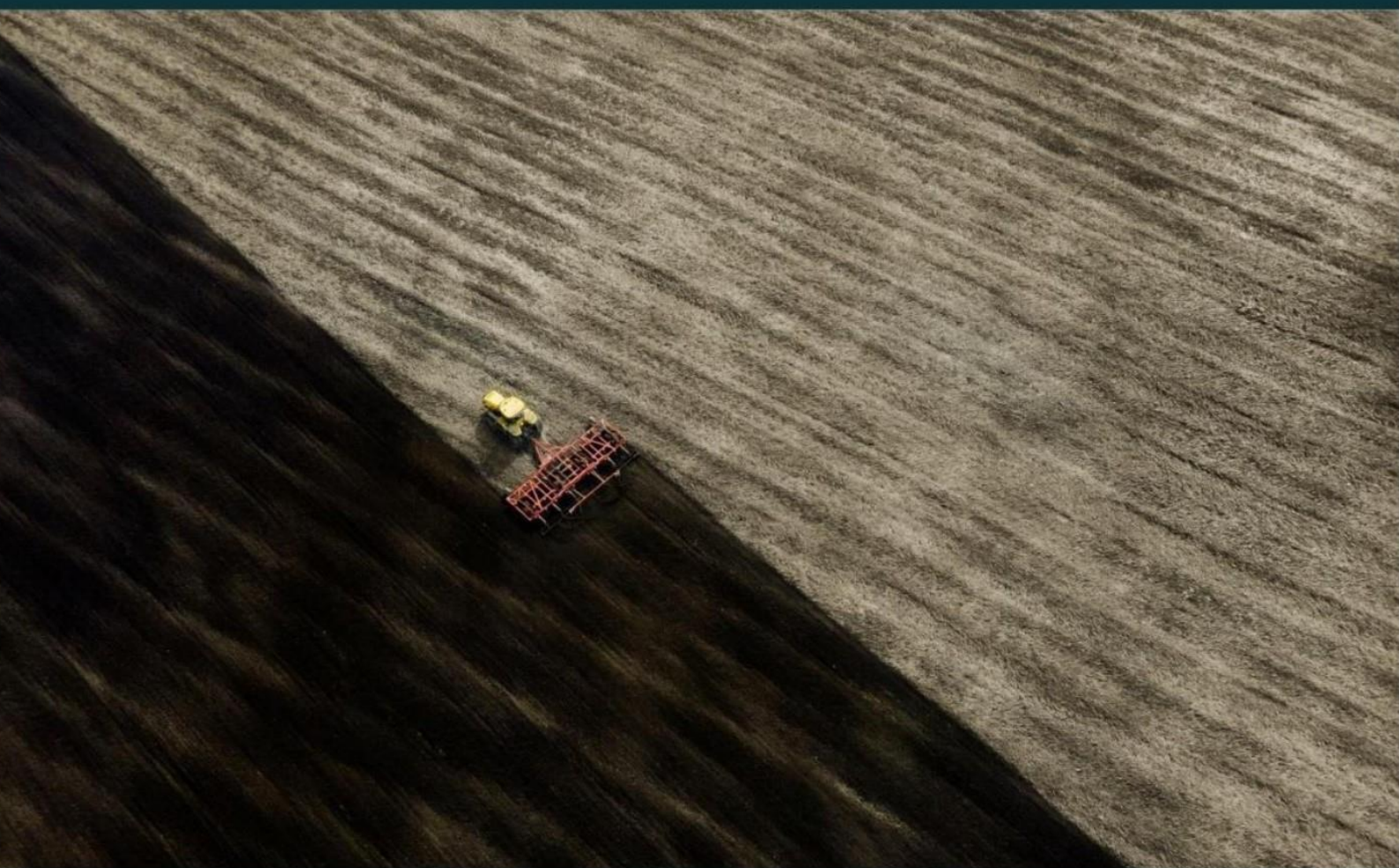

JUNI 2024

Befolkningens holdninger til CO₂-afgift på landbruget

CLIMACT PERSPEKTIV af Jesper Claus Larsen

**Clim
Act**

Building
democratic capacity
for ambitious
climate action

Støtte til indførelse af CO₂- afgift på landbruget

Resultater fra ClimAct dokumenterer, at halvdelen af befolkningen er for indførelsen af en CO₂-afgift på dansk landbrugsproduktion, mens hver fjerde er imod. Opbakningen sker til trods for, at mange vurderer, at indførelsen af en afgift kan forhøje forbrugerpriser, skabe lækageeffekt og udfordre dele af landbruget. Der eksisterer samtidig en grundlæggende veneration for landbruget, og det ønskes at provenuet fra en afgift kanaliseres tilbage til erhvervet, for at understøtte arbejdet med den grønne omstilling.

Undersøgelsen ”Danskernes holdninger til en CO₂-afgift på landbruget” er udført af forskere fra Københavns Universitet og Aarhus Universitet som en del af ClimAct pilotprojektet.

Undersøgelsen afdækker befolkningens støtte, argumenter og bekymringer i forhold til indførelsen af en CO₂-afgift på dansk landbrugsproduktion.

Resultaterne er baseret på spørgeskemadata indsamlet fra en nationalt repræsentativ stikprøve med svar fra 1.550 personer i alderen 18 år eller derover. Dataindsamlingen er gennemført ultimo maj 2024.

Undersøgelsens resultater er beskrevet i vedlagte data brief, som også kan findes her: [Data Brief](#)

Handling efterspørges

Indførelsen af en CO₂-afgift på dansk landbrugsproduktion har i længere tid været et afgørende omdrejningspunkt i debatten om Danmarks målsætning om en 70-procents reduktion af CO₂-udledninger i 2030. Uden en betydelig reduktion i landbrugets udledninger synes det ikke muligt at opfylde målsætningen.

”Halvdelen af befolkningen er for indførelsen af en CO₂-afgift på dansk landbrugsproduktion, mens hver fjerde er imod.”

Tallene fra ClimAct viser, at befolkningen i høj grad ser det danske landbrug som en vigtig aktør i forhold til at opfylde 70-procents målsætningen.

Blandt befolkningen ser to ud af tre (66 procent) omstilling af dansk landbrugsproduktion, som et vigtigt led i at nå Danmarks klimamål.

Samtidig mener et flertal (57 procent), at yderligere regulering er nødvendig for at begrænse landbrugets miljøpåvirkning.

Med udgangspunkt i at halvdelen af befolkningen er for indførelsen af en CO₂-afgift på dansk landbrugsproduktion, kan det udledes, at der er en betydelig folkelig opbakning til handling. Der eksisterer et perspektiv blandt befolkningen om, at en omlægning og omstilling af den danske landbrugsproduktion er nødvendig for den grønne omstilling i sin helhed.

“Et effektivt klimainstrument og muligheden for et forbedret vandmiljø står som de mest tungtvejende grunde til at indføre en CO₂-afgift.”

Blandt befolkningen, er det i særlig grad udsigten til effektive klima- og miljøeffekter (40 procent) og sundere indre farvande (41 procent), der vurderes som de vægtigste grunde for en CO₂-afgift.

Der drages en direkte parallel mellem indførelsen af en CO₂-afgift på landbruget og mulighederne for at forbedre vandmiljøet i åer, fjorde og de indre farvande. Samtidig tilkendegiver mere end hver tredje (37 procent), at overholdelse af Klimaloven er et selvstændigt argument for at indføre en CO₂-afgift.

Der eksisterer således både nogle meget konkrete argumenter for, hvad indførelsen af en CO₂-afgift skal bidrage til, samt et mere systemisk perspektiv i form af overholdelse af Klimaloven.

Afgift på trods af udfordringer

Opbakningen til en CO₂-afgift sker på trods af, at der i befolkningen som helhed eksisterer en forventning om, at indførelsen vil have en række negative konsekvenser.

Knap to ud af tre (62 procent) vurderer, at indførelsen af en CO₂-afgift vil skabe betydelige og problematiske prisstigninger for almindelige borgere. Hertil kommer at 61 procent af befolkningen mener, at der vil opstå en lækageeffekt, hvor landbrugsproduktion vil flytte til udlandet med mulig afledt risiko for tab af konkurrenceevne, nedgang i arbejdspladser og nedlukning af bedrifter.

“Indførelsen af en CO₂-afgift opleves som et effektivt og nødvendigt tiltag.”

Mange anerkender på denne måde, at indførelsen af en CO₂-afgift vil medføre en række omkostninger – også i forhold til deres private økonomi – men på trods af dette, er halvdelen af befolkningen for indførelsen af en afgift.

Helt afgørende for denne opbakning synes at være det forhold, at indførelsen af en CO₂-afgift på landbrugsproduktion ses som et effektivt og nødvendigt klimatiltag.

Landbruget skal med på rejsen

Fortællingen om, at dem, der er for indførelsen af en CO2-afgift ønsker at afvikle landbruget, synes ikke at være gældende.

Den markant mest foretrukne anvendelse af provenuet fra en CO2-afgift er at føre det tilbage til landbruget for at understøtte klima- og miljøtiltag i erhvervet (44 procent). Der eksisterer med dette udgangspunkt et udtalt fokus på at fremtidssikre erhvervet indenfor rammerne af Klimaloven og den generelle grønne omstilling af samfundet.

”Dansk landbrug skal sikres og udvikles indenfor rammerne af den grønne omstilling af samfundet som helhed.”

Samtidig foretrækker størstedelen af befolkningen en mindre eller samme størrelse afgift som den CO2-afgift, der er indført på industriproduktion. Landbruget skal således ikke pålægges større krav end industrien nærmere tværtimod.

I forlængelse af dette er det vigtigt at forholde sig det betydelige mindretal, der ikke støtter indførelsen af en CO2-afgift. Der knytter sig i særlig høj grad en geografisk splittelse til spørgsmålet om en CO2-afgift. Støtten er signifikant højere i storby- og hovedstadskommuner end den er i provins- og landkommuner. I landkommuner er næsten fire ud af ti (39 procent) imod indførelsen af en CO2-afgift. Indføres en CO2-afgift eksisterer der en særlig ledelses- og kommunikationsopgave for beslutningstagere i at række ud og bygge bro til denne del af befolkningen.

Hvordan en CO2-afgift så skal se ud, er befolkningen dog meget usikre på.

Befolkningen er delt i spørgsmålet om, hvilken af de tre modeller, som Svare-rapporten beskriver, der bør indføres, og mange kan ikke tage stilling til spørgsmålet. Resultaterne indikerer, at det for den almindelige borger kan være svært at vurdere effekter, fordele og ulemper ved indførelse af den ene størrelse afgift frem for den anden.

I denne sammenhæng er det vigtigt for beslutningstagerne at tage lederskab omkring behovet for grøn omstilling i dansk landbrug, etablere klare målsætninger med afgiften og skabe en tydelig relevans omkring de tiltag, der introduceres.

Det er samtidig afgørende, at beslutningstagerne tager bestik af, at venerationen for dansk landbrug er udtalt, men at der samtidig eksisterer et tydeligt ønske blandt befolkningen om, at landbruget omfavner den grønne omstilling, uanset de omkostninger, dette måtte medføre.

--o--

For yderligere information om ClimAct henvises til:
<https://marycenter.ku.dk/ny-viden/climact/>

Jesper Claus Larsen bistår ClimAct med rådgivning indenfor politisk kommunikation og understøtter at viden fra projektet når frem til relevante målgrupper.